

Ediční řada Výzkum v oborových didaktikách PdF UP v Olomouci

(platnost od 1. 7. 2025)

Základní charakteristika ediční řady

Ediční řada *Výzkum v oborových didaktikách* (dále jen ediční řada) je v rámci podpory rozvoje oborových didaktik na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci určena k publikování výsledků uceleného oborovědidaktického výzkumu ve formě vědecké monografie (typ výsledku B – „odborná kniha“ dle platné metodiky hodnocení výzkumných organizací¹). Výzkum realizovaný v rámci příslušné oborové didaktiky (blíže viz Stuchlíková & Janík et al., 2015²) nebo výzkum realizovaný transdidaktickým přístupem (blíže viz Slavík et al., 2017³) může mít charakter čistého základního výzkumu (*pure basic research*), základního výzkumu reflektujícího využití v praxi (*use-inspired basic research*) i čistého aplikovaného výzkumu (*pure applied research*; blíže viz Stokes, 1997⁴). Monografie by zároveň měla akcentovat možnosti využití výsledků výzkumu ve výuce odpovídajících oborů školního vzdělávání či jednotlivých vyučovacích předmětů. Cílovou skupinou publikací jsou jak vysokoškolští učitelé věnující se přípravě budoucích učitelů a oborovědidaktickému výzkumu, tak učitelé z praxe a studenti učitelství na fakultách připravujících učitele.

Ediční řada není určena k publikování výsledků výzkumů z obecné didaktiky, pedagogiky, speciální pedagogiky či psychologie bez zřetelné vazby na příslušný obor školního vzdělávání a jeho didaktiku. V rámci ediční řady nebudou vydávány kolektivní

¹ Definice druhů výsledků viz <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=799796&ad=1&attid=847689>

² Stuchlíková, I., & Janík, T., et al. (2015). *Oborové didaktiky: vývoj – stav – perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita

³ Slavík, J., Janík, T., Najvar, P., & Knecht, P. (2017a). *Transdisciplinární didaktika: o učitelském sdílení znalostí a zvyšování kvality výuky napříč obory*. Brno: Masarykova univerzita

⁴ Stokes, D. E. (1997). *Pasteur's quadrant. Basic science and technological innovation*. Washington: Brookings Institution Press.

monografie (tedy soubor samostatných kapitol několika autorů zpracovaných na stejné odborné téma), sborníky z oborovědidaktických konferencí, učebnice či jiné typy učebních textů, metodické příručky apod.

Doporučená struktura monografie

Publikace zařazená do ediční řady by měla mít standardní strukturu výzkumné monografie, přičemž by měla obsahovat minimálně následující části:

Obsah

- 1 Úvod
- 2 Teoretická východiska
- 3 Cíle studie, výzkumné otázky a hypotézy
- 4 Metodologie výzkumu
- 5 Výsledky
- 6 Diskuze
- 7 Závěr

Summary (souhrn v anglickém jazyce, případně v dalších světových jazycích)

Použitá literatura

Přílohy

Seznam grafů, obrázků a tabulek

O autorech

Všechny publikace vydané v edici mají stejný formát a grafickou úpravu. Vyjdou vždy jako knihy tištěné i elektronické ochráněné sociálním DRM.

Paperback, velikost bloku: 163×235 mm

Hardback, velikost bloku: 163×230 mm

Etické standardy

Etické standardy ediční řady *Výzkum v oborových didaktikách* vychází ze zásad publikační etiky Výboru pro publikační etiku (*Committee on Publication Ethics; COPE*)⁵, Etického kodexu České asociace pedagogického výzkumu (ČAPV)⁶ a jsou

⁵ Dostupné na <https://publicationethics.org/>

⁶ Dostupné na <http://www.capv.cz/index.php/cz/zakladni-udaje/clenstvi-v-capv/eticky-kodex>

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5 | 771 40 Olomouc | T: 585 635 099

www.pdf.upol.cz

v souladu se statutem Etické komise PdF UP v Olomouci pro oblast výzkumné činnosti (směrnice děkana PdF UP 3/2015). Blíže o etických zásadách realizace pedagogického výzkumu a publikační etice viz též studie Průchy & Švaříčka (2009)⁷ a Knechta & Dvořáka (2013)⁸.

V rámci ediční řady budou publikovány výhradně výzkumné studie, které dosud nebyly publikovány v tuzemsku či zahraničí nebo nejsou v recenzním řízení v jiném tuzemském či zahraničním vydavatelství. V případě, že součástí monografie bude dříve publikovaný text či soubor dat (např. v podobě časopiseckého či konferenčního příspěvku), je třeba, aby autor (resp. autorský kolektiv) doložil originál písemného souhlasu držitele autorských práv k opakovanému využití daného textu či souboru dat v rámci monografie předkládané do této ediční řady⁹. Při předložení rukopisu monografie k recenznímu řízení dokládá autor (autorský kolektiv) čestné prohlášení, že rukopis monografie představuje původní dílo, které dosud nebylo publikováno ani není v recenzním řízení v jiném vydavatelství v ČR či v zahraničí.

Pokyny pro autory k přípravě rukopisu monografie

1) Formální náležitosti a formátování rukopisu

V rámci ediční řady jsou publikovány texty v českém jazyce¹⁰. Rukopisy jsou pro recenzní řízení odevzdávány ve formátech *.doc/*.docx případně *.rtf. Pro názvy jednotlivých kapitol a podkapitol je použito víceúrovňové číslování arabskými číslicemi a tučné zvýraznění písma příslušného fontu.

Tabulky jsou v textu monografie průběžně číslovány a je na ně odkazováno v textu v podobě „viz *Tabulka 1.2*“. Každá tabulka má stručný a výstižný název, všechny zkratky použité v tabulce je třeba vysvětlit v navazující legendě včetně použitého zdroje údajů v tabulce, pokud tabulka neobsahuje údaje či data autorů. V tabulce jsou použity

⁷ Průcha, J., & Švaříček, R. (2009). Etický kodex české pedagogické vědy a výzkumu. *Pedagogická orientace*, 19(2), 89–105.

⁸ Knecht, P., & Dvořák, D. (2013). Etika vědecké práce a publikování pro mírně pokročilé. *Pedagogická orientace*, 23(4), 554–578.

⁹ Výjimku představují časopisy a konferenční sborníky v rámci licence *Creative Commons*, které umožňují v rámci „Prohlášení o autorských právech“ příspěvek publikovat následně např. jako součást monografie – viz např. časopis *Scientia in educatione* (<https://ojs.cuni.cz/scied/about/submissions>), *Pedagogická orientace* (<https://journals.muni.cz/pedor/about/submissions#copyrightNotice>) a další. Na tuto skutečnost je nezbytné v textu monografie explicitně upozornit a současně přiznat první publikování textu v příslušném časopise.

¹⁰ Monografii je možné publikovat též v anglickém jazyce po předchozím schválení ediční radou. V takovém případě autor (autorský kolektiv) zajistí jazykovou korekturu textu monografie rodilým mluvčím s odborným zaměřením na příslušnou oborovou didaktiku před odevzdáním rukopisu monografie k recenznímu řízení.

výhradně vodorovné linky, svislé linky se nepoužívají (doporučujeme nastavit vhodnou šířku sloupce). Pro desetinná čísla v tabulce se používá formát 0,35 – tedy s desetinnou čárkou bez mezery a nulou před desetinnou čárkou v případě čísel menších než 1 a větších než -1.

Obrázky (fotografie, schémata, kresby a náčrty, grafy) jsou v monografii průběžně číslovány a je na ně v textu odkazováno v podobě „viz *Obrázek 3.8*“. Každý obrázek má stručný a výstižný název, všechny zkratky a symboly použité v obrázku je třeba vysvětlit v navazující legendě včetně uvedení zdroje, který byl použit pro zpracování obrázku (pokud se nejedná o autorsky původní obrázek či graf). V případě obrázku převzatého z jiného zdroje je třeba uvést informaci o souhlasu vlastníka autorských práv s publikováním obrázku a tento souhlas doložit při předložení rukopisu k recenznímu řízení.

2) Odkazy na literaturu v textu monografie, seznam literatury

Na zdroje použité v textu monografie je odkazováno ve formátu (autor, rok vydání) nebo (autor, rok vydání, strana či rozsah stran), tedy např. (Stokes, 1997) nebo (Stokes, 1997, s. 73), resp. (Stokes, 1997, s. 84–89). V případě dvou nebo tří autorů je na zdroj odkazováno ve formátu (autor & autor, rok vydání) resp. (autor, autor & autor, rok vydání), tedy např. (Janštová & Novotný, 2017), resp. (Stiegler, Gallimore & Hiebert, 2000). V případě více než tří autorů je na zdroj odkazováno ve formátu (autor et al., rok vydání), tedy např. (Slavík et al., 2017). V případě současného odkazování na více zdrojů jsou jednotlivé zdroje řazeny chronologicky a oddělujeme je středníkem, tedy např. (Stokes, 1997; Dolan, 2015; Slavík et al., 2017). V případě stejného vnočení odkazovaných zdrojů jsou tyto řazeny abecedně, tedy např. (Dolan, 2015; Papáček et al., 2015; Janštová & Novotný, 2017; Slavík et al., 2017). V případě publikací od téhož autora (kolektivu autorů) se stejným vnočením je odlišujeme vložením písmen „a“, „b“, „c“ atd. za rok publikace a tyto oddělujeme čárkou, tedy např. (Slavík et al., 2017a, 2017b).

Přímé citace textu se dávají do uvozovek a text je zvýrazněn kurzívou, v případě přímých citací textu delších než 40 slov se přímá citace zarovnává do samostatného odstavce (odsazený zprava i zleva a oddělený prázdným řádkem před a za odstavcem) bez použití uvozovek. U přímých citací je vždy uvedena strana (rozsah stran), ze které je citovaný text převzat.

Nepřímé citace jsou v textu používány výjimečně v případech nedostupnosti původního zdroje, odkazujeme na ně ve formátu (autor, rok, cit. podle autor, rok, strana), tedy např. (Bush, 1990, cit. podle Stokes, 1997, s. 9).

V seznamu literatury jsou použité zdroje citovány podle citační normy APA (7. vydání), velikost písma 11, řádkování 1,15, jednotlivé zdroje jsou řazeny abecedně. Příklady citací hlavních typů používaných zdrojů jsou uvedeny níže:

Monografie (včetně sborníku)

- Hejný, M., & Kuřina, F. (2009). *Dítě, škola a matematika: konstruktivistické přístupy k vyučování*. Praha: Portál.
- Janík, T., Slavík, J., Mužík, V., Trna, J., Janko, T., Lokajíčková, V., ... & Zlatníček, P. (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita.
- Kattmann, U. (2015). *Schüler besser verstehen. Alltagsvorstellungen im Biologieunterricht*. Halmos: Aulis Verlag.
- Slavík, J., Janík, T., Najvar, P., & Knecht, P. (2017). *Transdisciplinární didaktika: o učitelském sdílení znalostí a zvyšování kvality výuky napříč obory*. Brno: Masarykova univerzita.

V případě, že má publikace více než 7 autorů – viz výše uvedená citace publikace Janík et al., (2013).

Kapitola v monografii (včetně příspěvku ve sborníku)

- Germ, M., & Harms, U. (2008). What do biology tests look like in German grammar schools? A descriptive study about task formats and teachers intentions for surveying different cognitive dimensions. In: M. Hamman, M. Reiss, C. Boulter, & S. D. Tunnicliffe, *Biology in Context: Learning and Teaching for the twenty-first century* (s. 248–258). London: Institute of Education, University of London.
- Minaříková, E. (2013). Anglický jazyk: Blogging aneb hádáním (se) k rozvíjení klíčových kompetencí. In T. Janík, J. Slavík, V. Mužík, J. Trna, T. Janko, V. Lokajíčková, ... & P. Zlatníček, *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky* (s. 259–266). Brno: Masarykova univerzita.
- Pavlasová, L. (2017). Komár sedne, bodne, saje aneb skupinové opakování orgánových soustav členovců. In J. Slavík, J. Stará, K. Uličná & P. Najvar et al., *Didaktické kazuistiky v oborech školního vzdělávání* (s. 259–266). Brno: Masarykova univerzita.

Citace časopiseckých příspěvků

- Johnston, J. S. (2009). What does the skills of observation look like in young children? *International Journal of Science Education*, 31(18), 2511–2525.
- Kattmann, U., Duit, R., Gropengießer, H., & Komorek, M. (1997). Das Modell der Didaktischen Rekonstruktion. *Zeitschrift für Didaktik der Naturwissenschaften*, 3(3), 3–18.
- Knecht, P. (2007). Didaktická transformace aneb od „didaktického zjednodušení“ k „didaktické rekonstrukci“. *Orbis scholae*, 1(1), 67–81.
- Najvar, P. (2017). Zkoumání (kvality) výuky: srovnání dvou přístupů. *Pedagogika*, 67(3), 219–246.

Citace kvalifikačních prací

- Bukáčková, A. (2016). *Efektivita výuky poznávání organismů na příkladu krytosemenných rostlin*. (Diplomová práce). Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/76227>
- Catheral, R. W. (1981). *Children's beliefs about human circulatory system*. (Diplomová práce). The University of British Columbia. Dostupné z: <https://open.library.ubc.ca/cIRcle/collections/ubctheses/831/items/1.0055282>
- Důbravová, I. (2016). *Hospitační videostudie výuky přírodopisu na základní škole*. (Diplomová práce). Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://theses.cz/id/lvge3z/DP_D_bravov.pdf
- Novotný, P. (2013a). *Určovací klíče v procesu poznávání přírodnin*. (Dizertační práce). Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/93648>

Návrh na zařazení monografie do ediční řady, oponentní řízení

Ediční rada posoudí návrh na zařazení monografie do edičního plánu na základě vyplněného návrhového listu (viz příloha 1), který autor (autorský kolektiv) zašle v tištěné verzi s podpisy všech členů autorského kolektivu a zároveň elektronicky na oddělení pro vědu, výzkum a doktorská studia PdF UP (kontakt: Mgr. Kateřina Dvořáková, e-mail: katerina.dvorakova@upol.cz, telefon 585 635 012). Na základě posouzení návrhu Ediční radou bude autor (autorský kolektiv) vyrozuměn do jednoho měsíce od podání návrhu, zda bude monografie zařazena do edičního plánu či nikoliv. V případě kladného posouzení bude zároveň stanoven rámcový termín pro předložení rukopisu k oboustranně anonymnímu oponentnímu řízení. Každý rukopis monografie předložený k oponentnímu řízení bude posouzen dvěma nezávislými odborníky v příslušné oborové didaktice mimo Univerzitu Palackého v Olomouci, resp. mimo pracoviště externích spoluautorů. Návrh nejméně tří oponentů je v kompetenci Ediční rady. Oslovení oponentů a administrace oponentního řízení je následně v kompetenci odpovědného redaktora Vydavatelství UP (dále jen VUP). Podmínkou vydání monografie jsou dva doporučující posudky. V případě výrazně odlišného hodnocení předloženého rukopisu nebo jednoho negativního posudku může Ediční rada rukopis odmítnout nebo si vyžádat třetí doplňující oponentní posudek, a to prostřednictvím odpovědného redaktora. Doporučující oponentní posudky Ediční rada postoupí prostřednictvím odpovědného redaktora autorovi (autorskému kolektivu) a určí termín pro zapracování (vypořádání) připomínek oponentů. Autor (autorský kolektiv) ve stanoveném termínu předloží konečnou verzi rukopisu se zapracovanými připomínkami oponentů a současně

samostatný dokument s přehledem všech připomínek a způsobem jejich vypořádání. Dále autor společně s upraveným rukopisem předloží prostřednictvím odpovědného redaktora Ediční radě všechny dokumenty potřebné pro vydání publikace ve VUP.¹¹ Ediční rada posoudí, zda byly autorem (autory) připomínky recenzentů adekvátně vypořádány a následně rukopis postoupí k vydání ve VUP nebo vrátí autorovi (autorům) k dopracování.

Financování vydání monografie ve VUP

V rámci ediční řady budou vydány každoročně 1 až 2 monografie, které budou plně financovány z provozních prostředků Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v případě, že první autor monografie bude mít afiliaci výhradně na PdF UP (sdílená afiliace prvního autora monografie s externími pracovišti mimo PdF UP není přípustná).

V ostatních případech je nezbytné náklady na vydání monografie v rámci ediční řady uhradit z grantových (projektových) prostředků řešitelského týmu či jiných finančních zdrojů. V těchto případech je třeba doložit zdroj financování monografie (souhlas hlavního řešitele projektu) současně s předložením návrhu na zařazení monografie do edičního plánu (viz příloha 1).

V případě publikací, které neprojdou oponentním řízením, jsou odměny oponentům hrazeny z rozpočtu VUP.

Ediční rada

Ediční rada pracuje na základě jmenování děkanem PdF UP v Olomouci doc. PhDr. Vojtěchem Regecem, Ph.D., s účinností od 1. července 2025 ve složení:

Předsedkyně:

doc. Mgr. Michaela Hřivnová, Ph.D.

Členové:

PhDr. Pavlína Částková, Ph.D.

doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D.

Mgr. Jitka Nábělková, Ph.D.

¹¹ Veškeré potřebné dokumenty jsou dostupné na <https://www.vydavatelstvi.upol.cz/pro-autory/ke-stazeni/>

doc. PhDr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D., MBA

doc. Mgr. Petra Šobáňová, Ph.D.

prof. Mgr., MgA. Vít Zouhar, Ph.D.

Příloha 1: Návrh na zařazení monografie do ediční řady PdF UP
Výzkum v oborových didaktikách

Návrhový list na zařazení monografie do ediční řady PdF UP <i>Výzkum v oborových didaktikách</i>	 Pedagogická fakulta
Jméno, příjmení, tituly a afiliace autora (autorů)¹²	
Název monografie (česky a anglicky):	
Vazba na relevantní oborovou didaktiku (např. didaktika matematiky):	
Teoretická východiska (vazba na relevantní didaktické/pedagogické teorie, ze kterých realizovaný výzkum vychází):	
Cíle výzkumu a hlavní výzkumné otázky:	
Typ realizovaného výzkumu (kvantitativní, kvalitativní, smíšený):	
Metodologie výzkumu (charakteristika a velikost výzkumného souboru, hlavní metodické přístupy, validita a reliabilita použitých výzkumných metod; v případě kvantitativního a smíšeného designu metody statistického zpracování dat):	

¹² V případě, že první autor monografie nemá afiliaci na PdF UP, je třeba současně s tímto návrhovým listem doložit způsob financování monografie včetně souhlasu hlavního řešitele příslušného grantu (projektu).

Přehled hlavních výzkumných zjištění a jejich možné využití ve školní praxi:	
Předpokládaný rozsah rukopisu (předpokládaný počet normostran):	
Předpokládaný termín odevzdání rukopisu k recenznímu řízení:	
V Olomouci dne	(doplnit jméno a příjmení všech autorů a jejich podpis)
Pokyny a upozornění pro autory: Vyplněný formulář zašlete v tištěné podobě opatřené podpisy všech členů autorského kolektivu a zároveň elektronickou verzi Mgr. Kateřině Dvořákové na oddělení pro vědu, výzkum a doktorská studia (katerina.dvorakova@upol.cz). Maximální rozsah návrhového listu činí 4 strany A4 (včetně podpisové strany). Při předložení rukopisu monografie k recenznímu řízení dokládá autor (autorský kolektiv) čestné prohlášení, že rukopis monografie představuje původní dílo, které dosud nebylo publikováno ani není v recenzním řízení v jiném vydavatelství v ČR či v zahraničí.	
Rozhodnutí Ediční rady o zařazení návrhu do edičního plánu: Návrh na zařazení monografie do ediční řady <i>Výzkum v oborových didaktikách</i> byl projednán Ediční radou se závěrem: doporučen/nedoporučen k zařazení do edičního plánu V Olomouci dne Podpis předsedkyně Ediční rady:	